

DR. OTTO DVOULETÝ:

DOLOŽKA O ŘÁDNÉ OCHRANĚ ZÁKONŮ V ÚSTAVNÍ LISTINĚ SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH.

(Rozhodnutí nejvyššího spolkového soudu v případě *Nebbia v. People of State of New York*, ze dne 5. března 1934.)¹

Dne 10. dubna 1933 byl uveden ve státě New York v účinnost zákon stanovící zřízení „Dozorčí rady“, které byla dána pravomoc „upravovati veškeren průmysl mléčný ve státě, včetně prvovýroby, dopravy, uskladnění, mlékárenského zpracování, distribuce a prodeje mléka jakož i mléčných výrobků“. Zákon rovněž stanovil, že „Dozorčí rada vydá nařízení o minimálních a maximálních cenách tekutého mléka“, a že „neuposlechnutí nařízení rady bude trestáno jako přestupek“.

Dne 17. dubna 1933 byly stanoveny dozorčí radou minimální ceny mléka takto:

- 1 litr z mlékárny spotřebiteli . . . 10 centů
- 1 litr z mlékárny obchodníkovi . . . 8 centů
- 1 litr od obchodníka spotřebiteli . . . 9 centů

Dne 19. dubna 1933 prodal *Nebbia*, hokynář v Rochestru, N. Y., dva litry mléka a pěticentový bochník chleba za 18 centů. Byl obžalován, odsouzen a potrestán peněžitou pokutou. Proti rozsudku se odvolal k odvolacímu soudu státnímu, a když tímto bylo odvolání zamítnuto, podal dovolání k nejvyššímu soudu spolkovému. V dovolacím spise *Nebbia* namítá, že stanovení pevných cen mléka porušuje jeho základní práva, zaručená doložkou pátého a čtrnáctého dodatku k spolkové ústavě o řádné ochraně zákonů.²

se ovšem marně sháněli i kdekoliv za hranicemi). — Kromě literatury uvedené v textu pod čarou, zmiňuji se ještě alespoň o těchto dílech, která mi při práci poskytla poučení: G. de Ruggierovy „Dějiny evropského liberalismu“, Fustela de Coulanges „La Cité antique“, L. Gumplowiczovy „Dějiny teorií o státu“ a v neposlední řadě obsažné heslo „Démocratie“ ve velké francouzské encyklopedii.

¹ Dnes kdy u nás se mluví o reformách a změně ústavní listiny, uvažuje se v největší demokracii světa o aplikaci jednotlivých doložek ústavy, 150 let staré, na problémy přítomné hospodářské krize. Mezi právníky, politiky, novináři a příslušníky širokých vrstev občanstva v Americe vede se úporný myšlenkový boj o významu ústavních doložek, týkajících se základních práv občanských a tento boj je nakonec rozhodnut nejvyšším spolkovým soudem pěti hlasy proti čtyřem, tedy majoritou jednoho hlasu. Dosti často napodobujeme Ameriku ve věcech, které se pro naše poměry dobře nehodí a mnohdy i ve věcech, které se nehodí ani pro Ameriku a v pravdě ani americkými nejsou. Kdybychom však chtěli již Ameriku v něčem napodobovati, v něčem velmi typickém pro americké poměry, mělo by tím býti běžné nazírání na ústavní listinu a na stabilitu právního řádu. Tento způsob obecného nazírání na právní řád neznamená zaostalost, jak se někdy u nás s určitou blahosklonností tvrdívá, nýbrž právě naopak je důkazem vysoké politické vyspělosti širokých vrstev národa, vyspělosti, kterou musíme anglosaské rase závidět.

² Pátý dodatek k ústavě zakazuje spolkovému státu, a čtrnáctý dodatek stanoví tentýž zákaz vůči jednotlivým státům „zbaviti kohokoliv řádné ochrany zákonů se zřetelem k životu, svobodě a majetku“ (Due process of law clause).

Toto právní pravidlo je v anglosaském právu stanoveno po prvé ve 46. článku Magna Charta (z roku 1215) a jelikož je základní normou anglosaského obecného práva, platilo by ve Spojených státech, pokud by ovšem nebylo výslovně odvoláno zákonem, i tehdy, kdyby nebylo opakováno v ústavní listině. Význam

Jak je patrné z předchozího odstavce, je skutková podstata případu velmi jednoduchá, a rozhodnutí soudu závisí jen od zodpovězení otázky, zdali americký zákonodárce má pravomoc stanovit v době hospodářské krise pevné ceny mléka, aniž by tím porušil zásady obsažené v nejvyšší pozitivní normě. Jde tu o pravomoc jak zákonodárce federálního tak i zákonodárce státního, poněvadž doložka o řádné ochraně zákonů páteho dodatku k ústavní listině, vztahujícího se ke spolkovému státu, je shodná s doložkou 14tého dodatku, omezující dílčí státy.

Pro toho, kdo není zvyklý dívati se na právní problémy ze stanoviska ryze právního státu, jako jsou Spojené státy, bude se zdáti dosti podivnou otázkou, kterou má v tomto případě nejvyšší spolkový soud rozhodovati. Nebude se mu zdáti možným, že by ve velké a mocné Americe neměli federální nebo státní výkonní a zákonodární činitelé tolik moci, aby nemohli tuto otázku, na pohled tak jednoduchou a pro někoho snad i „samozřejmou“, upravit nějakým jednoduchým způsobem. Leč tomu tak je, a věc tato je ve státě řečeného druhu nesmírně důležitá, poněvadž rozhodnutí se těsně dotýká hranečníku, stanovícího pevnou mez nejen co do dosahu obecných norem právních, nýbrž i mez, která stanoví, až kam může jíti různost v nazírání na politický systém státní, na vládní zřízení demokratické. Každá píď této meze, jejímž hranečníkem je ústavní listina, byla vždy střežena soudy s největší žárlivostí. Stanovisko, zaujímané soudy k otázkám z oboru práva ústavního, a zejména stanovisko nejvyššího spolkového soudu, nejen vybudovalo soudům mimořádné postavení neodvislého a nejvyššího arbitra mezi skutečnými zájmy celé veřejnosti a zájmy skupiny, která je právě držitelem politické moci ve státě, nýbrž dodalo rovněž soudcovskému úřadu vážnosti a úcty, dobrovolně a spontánně projevované, s jakou se snad potkáváme jen ve Spojených státech.

Přihlédněme tudíž k některým výňatkům z majoritního odůvodnění nejvyššího soudu, sepsaného Roberts-em, které nám současně lépe osvětlí celou záležitost:

„Doložka páteho a čtrnáctého dodatku k ústavní listině o řádné ochraně zákonů

tohoto zákazu jest výkládán tak, že se úplně kryje s významem příkazu „právní řád nesmí býti nikým porušen, tedy zejména ne a za žádných okolností držiteli politické moci“.

Právě tato omezení moci zákonodárné a výkonné jakož i sankce na případné nedodržení příkazů a zákazů právního řádu držiteli politické moci měly hlavní vliv na utvoření se oné mentality, z níž vyšly největší demokracie světa. Páteří těchto demokracií bylo a je právní nazírání na rozpor, těžce odstranitelný a zejména v demokraciích stále hrozící, mezi „vládnoucími“ a „ovládanými“, a na jeho zmírnění vytvořením jakési rovnováhy mezi právním postavením jednotlivce, t. j. základními právy občanskými a mezi právním postavením držitelů politické moci, postavením provázeném snahou činitelů zákonodárných a výkonných zlepšovati si neustále svou situaci na úkor základních práv jednotlivce. Právní řády anglosaské obsahují obecné normy právní, stanovící tuto rovnováhu, která se v praxi projevuje radikálním omezením moci zákonodárné a výkonné, a mají rovněž právní záruky na dodržení těchto omezení. V těchto zárukách svrchovanosti právního řádu spočívá stabilita anglosaských demokracií a jejich vládních zřízení. Pojem „demokracie“ se tu kryje s pojmem „svrchovanosti právního řádu“, definice obou pojmů jsou totožné. Není nikterak jen náhodou, že v kritických dobách odchylují se od demokratického zřízení státy, jejichž právní řády nejsou s to poskytnouti alespoň podobných záruk rovnováhy.

Tento základní a takřka existenční problém demokracie, tkvící v řešení rozporu mezi minimálními právy občanskými a postavením držitelů politické moci může býti úspěšně rozřešen jen tehdy, bude-li o něm uvažováno každým, právnicky, a nikoliv jen politicky. Mnohé závěry, které byly dříve považovány právní teorií za samozřejmé, nejsou samozřejmé v moderním státě demokratickém. Průkopníkem tohoto směru myšlení u nás je Dr. Jaroslav Krejčí, jehož zajímavé a důkladné práce otevírají široká pole novým úvahám. (Viz na př. jeho „Základní práva občanská a rovnost před zákonem“ a „Zpětná působnost zákonů s hlediska práva ústavního“.)

nezapovídá vydávání zákonů, jejichž účelem je podporování veřejného blaha, nýbrž stanoví pouze podmínku pro výkon existující moci. Touto podmínkou se zaručuje, že při vydávání zákonů budou používány jen metody, které neodporují zásadě o řádné ochraně zákonů.“

Záruka řádné ochrany zákonů vyžaduje: 1. Zákonné opatření musí být opřeno o rozumný důvod. 2. Nesmí být výsledkem libovůle, nebo libovolného třídění (rozlišování). 3. Nesmí vyplývat z neuvážené a ukvapené změny názorů na věc, o kterou běží. 4. Zvolený prostředek musí mít skutečný a podstatný vztah k účelu, kterého má být dosaženo. „Z toho ovšem plyne, že určité zákonné opatření může být platné se zřetelem k jedné obchodní neb živnostenské činnosti, že však může být současně neplatné vzhledem k činnosti jiné, nebo že případně bude nutno v některých případech sáhnouti k třídění u téže činnosti, pokud by šlo o různé podmínky a okolnosti jejího provozování. Otázka pak, zdali zákonné opatření se opírá o rozumný důvod, bude v jednotlivých případech záviseti od příslušné skutkové podstaty.“

Mléčný průmysl byl ve státě New York vždy předmětem zákonné úpravy a rovněž tak obchod mlékem, otázka cen mléka zůstala však nedotčena. Na podnět zákonodárných činitelů byla zřízena zvláštní parlamentní komise, která měla vyšetřiti neblahé poměry, ve kterých se v poslední době ocitli výrobci mléka. Komise zjistila, že k zhoršení poměrů došlo v první řadě následkem neomezené soutěže na trhu mlékem a že hospodářský zákon o poptávce a dodávce sám o sobě nepostačuje k nápravě. „Šetřením vyšla najevo existence demoralisujících soutěžních podmínek a nekalé soutěže, jež měly za následek podbízení v cenách a snížení prodejní ceny mléka hluboko pod jeho výrobní cenu. Zákonodárné shromáždění státu New York připojilo se k názoru komise, která prováděla šetření, že zlepšení poměrů by bylo možno zajistiti tím, že by bylo zabráněno drobným obchodníkům, nakupujícím přímo od výrobců, aby snižovali ceny. Dozorčí rada stanovila prodejní cenu 1 litru mléka pro tyto malé obchodníky, nakupující přímo, na 9 centů, pro mlékárny pak cenu 1 litru mléka zpracovaného na 10 centů. Dozorčí rada snažila se stanoviti tento rozdíl v ceně tak, aby byl spravedlivý pro obě strany. Vyšší cena mléka prodávaného mlékárnami je ospravedlněna jednak ošetřením surového produktu (pasteurizováním) a jednak tím, že při nákupu mléka ve velkém nese mlékárna riziko, že značná část tekutého mléka nebude prodána (někdy až 20 procent). Tohoto rizika nemá drobný obchodník, který nakupuje jen tolik, kolik prodá. Ve světle těchto skutečností není možno tvrditi, že by stanovení pevných cen dozorčí radou nebylo opřeno o rozumný důvod, nebo že by bylo výsledkem libovůle, případně že by nemělo podstatného vztahu k účelu, kterého mělo být dosaženo. Jak toto zákonné opatření tak i nařízení dozorčí rady mají na mysli zamezení ničivé, neomezené soutěže a tím zamezení shroucení se cenové struktury, na které závisí jak zajištění živobytí pro zemědělce, tak i zabezpečení dostatečné zásoby zdravého mléka pro obyvatelstvo.“

Další námitka dovolatelova je, že zmíněné opatření státu New York odpírá řádnou ochranu zákonů již tím, že se pokouší upravovati a regulovati ceny; každé přímé regulování cen cestou zákona je samo o sobě opatřením naprosto nepřijatelným, poněvadž veřejné zasahování do stupnice sazeb a cen je již samo sebou nerozumné a z toho důvodu odporující ústavní listině, výjma v případech obchodních činností, provozovaných ve veřejném zájmu (public utilities) nebo v případech činností s výhradním právem

provozovacím (monopolies). Obchod mlékem nepatří však mezi tyto výjimky a jelikož není provozován ve veřejném zájmu, nemohou ceny mléka a mléčných výrobků býti upravovány státem.

„Rozhodnutí tohoto případu závisí na tom, zdali tvrzení, obsažená v hořejší námitce jsou správná čili ne. Je pravda, že výrobu mléka a obchod mlékem není zatím možno zařaditi mezi činnosti, provozované ve veřejném zájmu. Rovněž není tu možno mluvit o nějakém výhradním právu provozovacím. Upravuje-li však stát v některé obchodní činnosti poměry proto, poněvadž je tu přítomen veřejný zájem, nutno se tázati, která z ústavních zásad tomu překáží, aby byla sjednána náprava upravením cen cestou zákona. Domníváme se, že takové zásady není. Doložka o řádné ochraně zákonů se nezmiňuje právě tak o cenách, jako se nezmiňuje o jiných věcech, a přece je tu řada věcí, jejichž úprava zákonem neodporuje znění doložky. Nepopíráme, že po dlouhou dobu převládal názor, že ceny, které někdo požaduje za to co vyrobil, nebo za to co prodává, jsou nedotknutelné, a že stát nemá práva je upravovati, ačkoliv jinak mu případně přísluší dohled na výrobu nebo distribuci dotyčného předmětu. Na nesprávnost tohoto názoru poukázal však soud již před lety.³ Již tehdy bylo podotknuto, že právo vlastnické je dotčeno veřejným zájmem, je-li vlastněná věc používána takovým způsobem, že státu na způsobu používání záleží. Pravíme-li tedy o nějakém předmětu, že je dotčen veřejným zájmem, znamená to, že předmět spadá do působnosti policejní moci, jejíž výkon přísluší jednotlivým státům unie.“

Není možno stanoviti všeobecné pravidlo, které by určovalo, u kterých druhů obchodní neb živnostenské činnosti má zákonodárce moc stanoviti pevné ceny, a u kterých činností bylo by stanovení cen neplatným z důvodu zavedení libovolného třídění. Řada rozhodnutí nejvyššího soudu nasvědčuje však tomu, že pouhý soukromý ráz činnosti nevyjímá ji ještě z působnosti moci, týkající se úpravy sazeb a cen. Jen jako příklad je možno uvést zákony o úrokové lichvě. Jistě málokterá činnost má ráz soukromější než-li soukromé půjčování peněz. Nebo zákonná úprava odměn zástupců pojišťovacích společností. Ačkoliv u těchto odměn jde o soukromé smlouvy mezi pojišťovny a zaměstnanci, soud rozhodl, že podléhají zákonné úpravě poněvadž veškerá činnost pojišťovacích ústavů je podřízena veřejnému dozoru. Rovněž úprava sazeb advokátů byla provedena zákonnou cestou, aniž by byla porušena doložka o řádné ochraně zákonů. Průmysl jateční nemá ráz činnosti veřejné, přece však mohou býti jeho sazby upravovány cestou zákona, poněvadž existuje veřejný zájem na této činnosti. Soukromí podnikatelé dopravy podléhají úpravě sazeb i když nemají výhradního práva provozovacího, a rovněž i v tom případě, že jejich činnost je založena na individuálních soukromých smlouvách.

Jelikož neexistuje určitá a právně vymezená skupina nebo třída obchodních neb živnostenských činností, kterých by se dotýkal veřejný zájem, je nutno, aby soudy od případu k případu se vyslovily, zdali doložka pátého a čtrnáctého dodatku k ústavní listině o řádné ochraně zákonů může býti aplikována na dané skutečnosti, jinými slovy, zdali příslušné zákonné opatření je opřeno o rozumný důvod, není-li výsledkem libovůle nebo libovolného třídění, nevyplývá-li z neuvážené a ukvapené změny názorů, a má-li skutečný vztah k účelu, kterého má býti dosaženo. Výraz, „činnost, které se do-

³ Munn v. Illinois, 94 U. S. 113, kde nejvyšší spolkový soud rozhodl, že sazby obilních skladišť (grain elevators) mohou býti předmětem zákonné úpravy.

týká veřejný zájem“, může případně pouze znamenati, že určitá činnost podléhá zákonné úpravě v zájmu obecného dobra jedině proto, že je tu dostatečný důvod k zavedení úpravy nebo dozoru. V některých rozhodnutích nejvyššího soudu bylo použito výrazu „činnost, které se dotýká veřejný zájem“ a v odůvodněních bylo zdůrazněno: 1. že výraz tento není možno blíže definovati, 2. že platnost nebo neplatnost zákonných opatření není možno dovozovati z okolnosti, že určitá činnost se dotýká veřejného zájmu. Rozhodnutí soudní, označující určité zákonné opatření za protiústavní a neplatné musí v konkrétním případě býti založeno na úvaze, že opatření porušuje ústavní doložku o řádné ochraně zákonů proto, poněvadž se neopírá o rozumný důvod, nebo že vyplývá z libovůle, nedostatečného uvážení, ukvapenosti, nebo že působení a následky daného zákonného opatření se projevují jako libovůle, protože tu není skutečného vztahu mezi prostředkem a účelem. O tom však nemůže býti pochyby, že stát má moc ve vhodných případech upravovati obchodní neb živnostenské činnosti ve všech jejich složkách, a že tudíž má rovněž moc stanoviti pevné ceny na prodávané výrobky a zboží.

„Se zřetelem k doložce o řádné ochraně zákonů stát má úplnou volnost provozovati hospodářskou politiku, jež má rozumnou souvislost s podporováním obecného blaha, a má rovněž moc sledovati tuto hospodářskou politiku vydáváním zákonných opatření, která jsou přiměřena vytčenému účelu. Soudy nemají moci, aby stanovily, jakou hospodářskou politiku má stát sledovati. Je-li zřejmo, že vydané zákony mají rozumný vztah k dovolenému účelu, a že nejsou výsledkem libovůle nebo nesprávného třídění, je požadavek ústavní doložky o řádné ochraně zákonů uspokojen a soud se musí v tomto smyslu o zákonném opatření vysloviti. Není věcí soudů, aby uvažovaly o tom, zdali pro obchod je výhodnější volná soutěž nebo umělá regulace mechanismu poptávky a nabídky. Na to máme zákonodárné sbory, aby soudily o vhodnosti a potřebnosti zákonných opatření. Vzhledem k usnesení těchto sborů platí pak zásada, že veškeré pochybnosti jest vykládati ve prospěch platnosti zákonodárných usnesení, takže řádně vydaná zákonná opatření jsou platná potud, pokud by zřejmě neodporovala znění ústavní listiny. I když soudy mají jiný názor ohledně moudrosti zákona nežli zákonodárný činitel, nemají moci zákon zrušiti, pokud by zřejmě nepřekračoval meze řádného výkonu zákonodárné moci.“

„V předešlých dobách snažily se zákonodárné sbory podporovati volnou soutěž zákony namířenými proti kartelům a proti osobování si výhradního práva na provozování určitých obchodních a průmyslových činností. Ačkoliv tyto zákony omezovaly svobodu vlastnictví a volnost ve sjednávání smluv, soudy nespátřovaly v těchto omezeních porušení doložky o řádné ochraně zákonů. Žádal-li veřejný zájem, aby v některých odvětvích výdělečné činnosti byly stanoveny minimální ceny, soudy se snažily podporovati snahu zákonodárných činitelů o sjednání nápravy a rozhodly, že dotyčné zákonné opatření bylo platné. Když tudíž nyní zákonodárný činitel shledává v oboru své působnosti, že neomezená soutěž nechrání za daných metod a podmínek ani zájmy spotřebitelů, ani zájmy výrobců, ba že naopak volná soutěž způsobuje poměry, poškozující široké vrstvy obyvatelstva, případně, že může míti za následek nedostatek výrobku, pro veřejnost velmi nutného, nebo že může dotyčnou výrobní činnost nakonec úplně ochromiti a zničiti, pak zajisté není možno připustiti, aby poctivá námaha zákonodárného činitele, směřující k zabránění hrozí-

cích následků, byla rušena jen proto, že zákonodárce stanovil pro daný obor činnosti pevné ceny, jejichž výše odpovídá zásadám slušnosti jak vzhledem k výrobcům tak i vůči nejširším vrstvám spotřebitelů. A to zejména platí pro tento případ, ve kterém jde o hospodářskou poruchu ve struktuře cen, o poruchu, jež v sobě skrývá rostoucí nebezpečí jak pro výrobce, tak i pro spotřebitele. Ústavní listina nikomu nezaručuje, aby mohl provozovati výdělečnou činnost takovým způsobem, který by poškozoval zájmy veřejnosti, nebo který by mohl poškoditi podstatnou skupinu obyvatelstva. Právě tak jako jiná zákonná opatření, je i regulování cen cestou zákona protiústavním a neplatným jen tehdy, jde-li o opatření, které není opřeno o rozumný důvod, nebo jež se zakládá na zákonodárné libovůli, na nesprávném rozlišování, nebo jež nemá rozumného vztahu k účelu, který je dovoleným a zákonným cílem zákonodárné činnosti, krátce řečeno, jde-li o opatření, které bez potřeby a neoprávněně omezuje svobodu jednotlivce.“

„Zkoumáme-li tento případ na základě hořejších úvah, přicházíme k názoru, že ustanovení new-yorského zákona o určení pevných cen mléka neodporují doložkám ústavní listiny o řádné ochraně zákonů.“

Rozsudek nižší instance se potvrzuje a dovolací stížnost se zamítá. Pro potvrzení rozsudku hlasovalo pět soudců (Hughes, Brandeis, Cardozo, Roberts, Stone) proti čtyřem (Mc Reynolds, Van Devanter, Sutherland, Butler). Názory minority jsou obsaženy v odůvodnění, sepsaném soudcem Mc Reynoldsem:

„Zákonodárná moc, vztahující se na regulování cen v soukromých výdělečných činnostech může býti vykonávána pouze za zvláštních okolností. Tato moc existuje jen tehdy, když běží o činnosti svrchovaně důležité, na kterých závisí ve velké míře blaho celého státu.“

Čtrnáctý dodatek k ústavní listině vzal státům veškeru moc, na jejímž základě by mohly státy omeziti řádnou ochranu zákonů vzhledem k životu, svobodě a majetku. „Záruka tato se vztahuje rovnou měrou na předmět ochrany těchto tří výsad, a je stejná, ať běží o ochranu života, nebo o ochranu svobody či majetku. Vyškrtneme-li nyní ochranu majetku z této skupiny výsad proto, že nastaly těžké hospodářské poměry, pak bude nutno smířiti se napříště s tím, že všechna základní práva budou musiti ustoupiti před voláním nedočkavé většiny, vydrážděné existencí okamžité nouze.“ Pokud jde o ochranu života soudy rozhodly, že tato ochrana nemůže býti popřena za žádných okolností, a to ani ne v případech tak nalahavé potřeby a nouze, jaké může vyvolati občanská válka. „Záruky ústavní listiny se nezmítají z jedné strany na druhou podle toho odkud věje vítr veřejného mínění. Význam ústavních práv spočívá v tom, že jsou nezměnitelná tak dlouho, dokud stojí napsána v ústavní listině. Práva, která byla chráněna včera, musí zůstatí neochvějnými i dnes a zítra, dokud nebudou vymazána způsobem, který stanoví ústava. Určitá základní práva byla vytčena proto, aby bylo zamezeno jakémukoliv experimentování s nimi; ústavní listina je úplně odstranila z okruhu působnosti obyčejného zákonodárce.“

Výkon policejní moci nemůže ospravedlniti porušení základních práv:

„Základní práva, zaručená ústavní listinou, nemohou býti popřena zákonodárnou libovůlí v případech, kdy jejich popření zdá se býti ospravedlněno okolnostmi a poměry, nebo když to vyžaduje výkon moci policejní“ (Adams v. Tanner, 244 U. S. 590).

„Ačkoliv zákonodárná moc, týkající se výkonu moci policejní, je velmi rozsáhlá,

nemůže nikdy ospravedlniti vydání zákona nebo nařízení, porušujících omezení, stanovená v ústavní listině“ (Buchanan v. Warley, 245 U. S. 60).

„Námítka, že zákon byl vydán na základě výkonu policejní moci a že proto se nevztahují na něj tatáž pravidla jako na jiné zákony, vydané u výkonu mocí jiných, není námítkou platnou. Každý výkon moci je omezen zákazy ústavní listiny“ (Southern Ry. Co. v. Virginia, 54 S. Ct. 148).

„Nejvyšší soud dosud nevyřkl přesnou definici výrazu „řádná ochrana zákonů“, avšak stanovil, že tento výraz zahrnuje řadu práv. Nepatří sem snad jen záповeď fyzického omezování osobní svobody, nýbrž i právo každého jednotlivce uzavírat smlouvy, provozovat obecná v ýd ělečná zaměstnání, nabývat vzdělání, zakládat domov a vychovávat děti, vyznávat náboženství podle vlastního svědomí, a všeobecně pak požívat všech práv a výsad, stanovených právním řádem, kterých je zapotřebí k tomu, aby svobodný občan svobodně země mohl dosáhnouti spokojenosti“ (Meyer v. Nebraska, 262 U. S. 390).

„Podle ústavní listiny nesmí odeprítí stát řádnou ochranu zákonů, ať jde o dosažení jakéhokoliv zákonodárného účelu“ (Schlesinger v. Wisconsin, 270 U. S. 230).

Minoritní odůvodnění popisuje pak poměry, kterým má zákon odpomoci, a praví:

„Zákonodárný sbor státu New York vydal zákon na základě obsažné zprávy parlamentní komise. Nemáme možnosti se přesvědčiti, zdali údaje, obsažené ve zprávě, se shodují se skutečností. Podle zprávy je ve státě New York 12,000.000 spotřebitelů mléka, které je dodáváno ze 130.000 farem. Průměrná denní produkce mléka je 10,000.000 litrů. Mezi rokem 1915 a 1930 průměrná denní spotřeba mléka stále rostla a rovněž tak stoupala i produkce. Zlepšováním kvality rostl odbyt mléka. V letech 1931 a 1932 klesla spotřeba mléka o 10 procent. K poklesu spotřeby došlo, ačkoliv cena mléka byla stále snižována. Příčinou snížení spotřeby je snížení kupní síly nejšířších vrstev obyvatelstva následkem hospodářské tísně. Zpráva dále uvádí, že zjev nadvýroby a podvýroby mléka se opakuje v obdobích trvajících asi 15 let. Zjev tento je prý vysvětlitelný snahou zemědělců odchovávat příliš mnoho jalovic v době, kdy krávy a mléko mají vykokou cenu, a zase příliš málo jalovic v dobách nízkých cen. Přízpusobením se normální spotřebě po periodě nadvýroby nebo podvýroby mléka, trvá vždy sedm nebo osm let a výkyv pak postupuje k druhému extrému. V letech 1925 až včetně 1930 byly ceny mléka příznivé pro zemědělce. Od roku 1927 stoupl počet dojnic ve státě o 10 procent. Následek toho byl velký nadbytek mléka a pokles cen. V roce 1932 ceny poklesly na úroveň výrobních nákladů a počátkem roku 1933 hluboko pod tuto úroveň. Podle úsudku komise dostavilo by se normální přízpusobením nabídky k poptávce asi v letech 1937 nebo 1938.“

„Stav tento nastává vždy, kdykoliv některá skupina lidí vyrábí nějaké zboží ve větším množství, než-li mohou ostatní koupiti. Špatná situace pro výrobce je tu přímým následkem jeho špatného podnikání, které s jeho strany bylo podnikáním dobrovolným. Je-li tento případ tak nalahavé potřeby, aby zákonodárce zasáhl do poměrů stanovením pevných cen, pak by v každém případě nadbytku nebo podvýroby důležitého předmětu, ať již mléka, obilí, masa, uhlí, obuvi nebo šatstva, bylo nutno prohlásiti práva, zaručená ústavou, za neplatná, a měli bychom přede dveřmi anarchii nebo despotism, jak se o tom mluví v dřívějších rozhodnutích tohoto soudu.“

Úprava obchodu a živností cestou zákona byla považována za přípustnou tam, kde

šlo o nápravu různých zlořádů. Avšak stanovení prodejních cen u překupníků je n proto, aby byly zlepšeny poměry výrobce, nebylo vůbec možné, jelikož stanovení cen za tímto účelem vybočuje z kompetence zákonodárné moci. „To již není pouhá úprava obchodní činnosti, nýbrž je to spravování, ovlivňování, diktování, které se rovná popření základních práv, podle nichž má mít každý možnost spravovati své záležitosti poctivým a obvyklým způsobem. Důvody uváděné v tomto případě by znamenaly všeobecnou možnost předpisování cen u všech zemědělských výrobků, potravin, šatstva, obuvi a všech potřeb soudobé civilisace, jakož i stanovení výše mezd za vykonanou práci, a to kdykoliv, kdy by zákonodárce uznal za vhodné tak učiniti pro obecné blaho. Kdyby tomu tak bylo, pak by to znamenalo, že práva zaručená ústavou by zůstala v platnosti jen tak dlouho, dokud by podle názoru obyčejného zákonodárce veřejný zájem nevyžadoval jejich zánik. Kdybychom se přiklonili k tomuto názoru, pak by ovšem bylo veta po svobodě, kterou nám dává ústavní listina.“

„Soud musí se též zabývatí otázkou, zdali příslušné zákonné opatření, jako prostředek k dosažení účelu, má rozumný vztah k existující zákonodárné moci, zdali je tu právně ospravedlněný účel, a rovněž, zdali použitý prostředek vyhovuje účelu. Máme co činiti s přímým zásahem do zaručených práv, který je odůvodňován tím, že účelem zásahu je zvýšení ceny mléka pro zemědělce, kteréžto zvýšení cen má povznésti obecné blaho zemědělského stavu. Pokud by nebylo možno prokázati, že účel je právně ospravedlněný a že prostředek má rozumný vztah k účelu, nebyl by ani zákonný prostředek ospravedlněný. Nikdo se zatím nesnažil vysvětliti, jakým způsobem se mají zvýšiti příjmy zemědělcovy při existující nadvýrobě mléka, když jeho mléko bude prodáváno v obchodech a mlékárnách za zvýšené ceny schudlým spotřebitelům, kteří nemají peněz na zakoupení mléka ani za původní nízké ceny. Parlamentní komise se zmínila ve své zprávě, že hlavní příčinou snížení spotřeby mléka při jeho nízké ceně je snížená kupní síla spotřebitelů. Vyšší ceny mléka u obchodníků a v mlékárnách nezvýší tuto kupní sílu a rovněž nesníží nadbytek mléka. Nízké ceny mléka budou mít za následek snížení počtu dojnic teprve za několik let. Zákon tento neodstraní tedy hlavní příčinu nízkých cen, t. j. sníženou kupní sílu spotřebitelů, a rovněž nepřispěje k tomu, aby odstranil nadbytek mléka. Poněvadž je poptávka při nízkých cenách nedostatečná, přichází zákon s návrhem, aby byly zvýšeny ceny mléka v obchodech a mlékárnách a toto zvýšení má pomoci výrobci, jehož výroba a ceny se nijak neomezují. Tvrzení, že stát hodlá chrániti výrobce stanovením pevných cen za jeho výrobky, není pravdivým. Stát byl velmi opatrný a neučinil tak. Stanovil ceny teprve na mléko, které se již dostalo od zemědělce do rukou jiného vlastníka. Jsou-li tudíž skutečnosti a závěry obsažené ve zprávě parlamentní komise správné, pak není možno také očekávati, že zákon splní navrhovaný účel, t. j., že dojde k zvýšení ceny mléka pro zemědělce.“

„Tento zákon odnímá dvanácti milionům spotřebitelů možnost koupiti si mléko za cenu, která plyne z pravidla o nabídce a poptávce. Ukládá přímé a nerozumné břímě těm, kteří následkem tísnivých hospodářských poměrů jsou velmi vážně ochuzeni, a ukládá jim je za účelem opatření zvláštního dobrodiní pro skupinu jinou. Kdo má méně než 9 centů, nemůže si koupiti od svého hokynáře litr mléka, i když hokynář by byl ochoten prodati za nižší cenu. Je ohromný nadbytek mléka, avšak ani dítě si nemůže koupiti skleničku za cenu nižší než tu, která byla stanovena třemi lidmi z hlavního stanu.“

A tomu je tak i tehdy, kdyby hokynář koupil mléko od zemědělece za poloviční cenu a kdyby byl nucen buď je rychle prodati nebo nechati skysnouti a vylíti. Tenhle podivný plán má však chrániti zemědělece od vydírání.“

„Účel, byť i na pohled žádoucí, nesvětí prostředky nedovolené. Zákonodárce nemůže oprávněně zrušiti zaručená práva jedné osoby za tím účelem, aby obohatil osobu druhou, a to ani tehdy, kdyby v daném okamžiku se tento postup zdál příznivý pro obecné blaho. Připojení se k právnímu nazírání, které připouští odklon od ústavní listiny, tak dlouho aplikované a uctívané, vedlo by nevyhnutelně k jejímu zničení. Dojde-li k tomu, budou všechna práva závislá od nálady dne, a svrchovanost právního řádu zanikne.“

DR. ALFRED FUCHS:

MYTHUS DVACÁTÉHO STOLETÍ

ČILI ŽIDÉ, JESUITÉ A ZEDNÁŘI V PŘEDSTAVÁCH
HLASATELŮ LOMENÉHO KŘÍŽE.

Označil-li kdysi J. S. Machar křesťanství jako „Jed z Judey“, sotva tušil, že se tato theorie jednou stane oficiální teorií v německé říši. Exponenti režimu se nespokojí jenom tím, že hlásají nordické novopohanství, nýbrž hledají neustále souvislost mezi židovstvím a pravověrným křesťanstvím, zvláště pak mezi talmudským židovstvím a katolicismem. Nejvýrazněji jsou tyto myšlenky vyjádřeny v knize Rosenbergově „Mythus XX. století“, jež byla nynějším papežem dána na index. Podle Rosenberga obsahuje morálka nordického člověka jenom dva příkazy: „Ehre und Pflicht“, „Čest a povinnost“. Když pak byl evropský svět infikován jedem, přišedším z Judeje, pokazilo křesťanství tuto tvrdou morálku nordického člověka příkazem lásky. Příkaz lásky způsobil především porušení rasy, neboť potlačil v severském člověku vědomí jeho superiority a proto umožnil smíšené sňatky, bratříčkování s rasami méněcennými, náhradu „povinností“ kultickými úkony. Rosenbergovi jest papežství přímo výrazem této židovství zkažené antiky a neustále hledá mezi židovstvím a papežstvím vnitřní souvislost. Jakou podivnou romantiku žíví v lidech o poměru katolictví a židovství na př. wotanská novopohanská „Deutsche Glaubensbewegung“, toho dokladem jest mimo jiné přísaha členů tohoto společenství, kteří se musí zaručiti: a) že nemají ani kapku židovské krve, b) že nenáleží k žádnému tajnému spolku, k žádné zednářské loži anebo k jesuitskému řádu!

Mohli bychom podobné přísahy pokládati za dětinství, kdyby v tomto šílenství nebylo systému. O jesuitech se šíří v dnešním Německu nejpodivnější představy, jako by to byl druh jakýchsi katolických zednářů, dokonce pod židovským vlivem. Zejména poukazují hakenkreuzleři s oblibou na spolupracovníka svatého Ignáce z Loyoly, Laineze, jenž byl židovského původu. Domněnka, jakoby jesuitský řád (který nemá ani terciářů!) mohl míti tajné členy, jest ovšem sama o sobě výplodem fantastického černokněžnictví, jež se dnes stalo oficiální filosofií Německa. Jsou popletení romantikové, kteří ve svých představách dovedli sloučiti i židovství, zednářství a katolicism v jediné spojenectví. V hotový systém, či spíše stihomam byla vypracována tato theorie již před rozvojem hakenkreuzlerství, a to v knihách Ludendorffových. V očích Ludendorffových byl zed-